

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту

Кафедра менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

“ _____ ” _____ 2018 р.

06-08-60

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

"Менеджмент"

"Management"

Для всіх спеціальностей ННІЕМ

For all ННІЕМ specialties

Рівне – 2018

Робоча програма навчальної дисципліни "Менеджмент" для студентів всіх спеціальностей ННІЕМ.– Рівне: НУВГП, 2018. – 16 с.

Розробник: Стасюк Б.Б., ст.викладач кафедри менеджменту
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту
Протокол від «___» _____ 2018 року № __

Завідувач кафедри менеджменту _____ Л.Ф. Кожушко

Рекомендовано науково-методичною комісією ННІЕМ.
Протокол № ___ від „___” _____ 2018р.

Голова науково методичної комісії
ННІЕМ _____ Л.Г. Сіпайло

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Вступ

Вивчення дисципліни «Менеджмент» має зробити позитивний внесок у формування управлінського мислення і оволодіння новими знаннями, пропонує новий, прогресивний шлях одержання знань та формування вмінь і навичок через впровадження у навчальний процес рейтингової інтенсивної технології модульного навчання.

Зміст робочої програми навчальної дисципліни «Менеджмент» розроблений у відповідності до вимог Європейської кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Анотація

Розуміння концептуальних основ системного управління організаціями, розробку та прийняття ефективних управлінських рішень, визначення ефективності управління, уміння впроваджувати в колективах вдосконалені елементи щодо гармонізації людських відносин, налагоджування ефективних комунікацій у процесі управління, із структурування завдань відповідно до чисельності та кваліфікації виконавців, розподілення завдань з урахуванням ділових та особистісних рис виконавців, та вміння здійснювати делегування повноважень

Ключові слова: менеджер, система, управлінські функції, організація, планування, мотивація, контроль, управлінські рішення, комунікації, лідерство.

Abstract

Understanding of the conceptual foundations of system management of organizations, developing and adopting effective management decisions, determining the effectiveness of management, the ability to implement in the teams improved elements in the harmonization of human relations, the establishment of effective communication in the management process, the structuring of tasks in accordance with the number and skills of performers, allocation of tasks taking into account business and personality traits of performers, and skillfully implement delegation.

Key words: manager, system, management functions, organization, planning, motivation, control, management decisions, communications, leadership.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2	3
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>не передбачене</i>		Семестр	
Загальна кількість годин – 135		4	6
Тижневих годин для денної форми навчання: 8 аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 7,4	Рівень вищої освіти – бакалаврський	Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		89 год.	123 год.
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю:			
екзамен	екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 34,1 до 65,9.

для заочної форми навчання – 11,1 до 88,9.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни „Менеджмент” є формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завдання курсу: опанування комплексом знань з менеджменту на основі теоретичних положень дисципліни; вироблення умінь та навиків здійснення управління підприємствами та організаціями опираючись на дослідження організації як об'єкта управління, вивчення основних функцій та методів менеджменту, виявлення основних проблем управління організацією в умовах сучасних викликів функціонування економіки.

У результаті вивчення курсу студент повинен:

знати сутність понять „менеджмент”, „управління”; принципи та функції менеджменту; види організацій; види організаційних структур; функції і методи управління; стилі керівництва;

вміти формулювати місію та основні цілі організації; організовувати та розраховувати елементи мотивації працівників; використовувати методи прийняття рішень; аналізувати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на функціонування підприємства; визначати доцільність застосування організаційних структур управління.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Елементи організації та процеси управління.

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту.

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Сутність категорій „управління” та „менеджмент”. Управлінські відносини як предмет менеджменту. Менеджмент як мистецтво управління. Менеджери та підприємці - ключові фігури ринкової економіки. Спільне та відмінне між менеджером і підприємцем. Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність.

Тема 2. Еволюція управлінської думки.

Розвиток управління до початку ХХ століття. Передумови виникнення науки управління. Класичні теорії менеджменту: школа

наукового управління; класична (адміністративна) школа управління; школа людських відносин, школа поведінських наук; емпірична школа; школа соціальних систем. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесійний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Розвиток управлінської науки в Україні. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

Тема 3. Організація як об'єкт управління.

Поняття організації. Ознаки організації. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Різновиди організацій: прості та складні, формальні та неформальні. Загальні риси організацій: ресурсний, вертикальний та горизонтальний поділ праці, залежність від зовнішнього оточення, об'єктивність управління, структуризація. Організація як відкрита динамічна система: керуюча та керована підсистеми. Ефект синергії. Модель організації як відкритої системи. Зовнішнє середовище організації: фактори прямої та непрямой дії. Загальні характеристики зовнішнього середовища: об'єктивність, взаємозв'язок факторів, складність, динамічність, невизначеність. Оцінка факторів зовнішнього середовища. Типи організацій в Україні.

Тема 4. Сутність і принципи формування системи менеджменту.

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, мінливість, стійкість.

Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту.

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та взаємозв'язок між ними. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування: визначення місії та цілей; оцінка сильних і слабких сторін організації; розроблення стратегії. Базові стратегії. Оперативне планування на засадах застосування адміністративних та економічних важелів. Тактика, політика, процедури, правила. Загальна характеристика бізнес-планування. Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.

Тема 6. Організаційна діяльність як загальна функція

менеджменту.

Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна координація: прямий контроль, стандартизація. Горизонтальна координація: взаємні комунікації, тимчасові робочі групи, комісії. Взаємодія та взаємовплив структур організацій. Сутність організаційної структури управління та її роль в досягненні мети. Елементи структури. Види організаційних структур управління. Лінійні та функціональні організаційні структури управління. Комбіновані організаційні структури управління. Єдиноначальність: поняття, сутність. Централізація і децентралізація. Принципи побудови організаційних структур управління. Фактори, які впливають на формування організаційної структури. Категорії оцінки організаційної структури управління.

Тема 7. Мотивація як функція менеджменту.

Значення людського фактора в управлінні організацією. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і заохочень працівника у процесі мотивації. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи. Співставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми.

Тема 8. Контролювання як загальна функція менеджменту.

Поняття контролю та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання. Модель процесу контролювання. Зворотній зв'язок при контролі. Види управлінського контролю.

Змістовний модуль 2. Сполучні процеси.

Тема 9. Методи менеджменту.

Сутність та класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану. Економічні методи менеджменту. Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту.

Тема 10. Інформація, її види та роль у менеджменті.

Сутність та роль інформації у процесі прийняття управлінських рішень. Культура документації в управлінській праці. Інформаційні потоки в управлінні.

Тема 11. Комунікації та інформаційні системи у менеджменті.

Поняття і загальна характеристика комунікацій. Процес комунікацій та ефективність управління. Комунікації в організаціях. Суть та характеристика комунікаційного процесу і його основні складові. Зворотній зв'язок у процесі комунікацій. Засоби комунікацій, їх переваги та недоліки. Перепони на шляху ефективності комунікативного процесу. Удосконалення організаційних і міжособових комунікацій.

Тема 12. Технологія прийняття та реалізації управлінських рішень.

Умови прийняття управлінських рішень. Сутність та вимоги до управлінських рішень. Умови розробки та прийняття управлінських рішень. Розробка управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Середовище прийняття рішень. Інформаційні обмеження при прийнятті рішень. Сутність оптимізації рішень у менеджменті. Функція оптимізації управлінських рішень. Сутність моделювання, види моделей. Методи і моделі пошуку управлінських рішень. Оцінка результатів пошуку управлінських рішень. Якість управлінських рішень.

Тема 13. Соціальна психологія управління.

Поняття „психологія управління”. Психологічні якості працівника та використання їх у процесі управління. Соціотипи та відносини з ними. Соціальна політика. Менеджер його роль та місце в організації. Вимоги до особистості сучасного менеджера. Типи керівників та їх характеристика. Час керівника та основні принципи його раціонального використання. Нова парадигма менеджменту у XXI столітті. Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

Тема 14. Керівництво, влада, лідерство.

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Форми влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керівництва та континууму стилів керівництва. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Особливості національних систем керівництва. Стилi керівництва: авторитарний, демократичний, ліберальний.

Тема 15. Управління конфліктами і стресами, організаційні зміни та ефективність менеджменту.

Типи конфліктів та причини їх виникнення. Управління конфліктними ситуаціями. Причини виникнення стресових ситуацій. Стресові ситуації та управління ними. Сутність та основні параметри організаційних перетворень. Організаційні зміни та управління ними. Моделювання процесу організаційних перетворень. Опір змінам. Система подолання опору організаційним змінам. Сутність результативності та ефективності менеджменту. Економічна, організаційна та соціальна ефективність управління.

Показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління, їх склад і методи визначення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Елементи організації та процесу управління												
Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту	7	2	1	-	-	4	9	1	-	-	-	8
Тема 2. Еволюція управлінської думки	7	1		-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 3. Організація як об'єкт управління.	8	1	1	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 4. Сутність і принципи формування системи менеджменту	11	1	2	-	-	8	10	1	-	-	-	9
Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту	11	1	2	-	-	8	9	-	-	-	-	9
Тема 6. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту	12	2	2	-	-	8	11	1	1	-	-	9

Тема 7. Мотивація як загальна функція менеджменту	11	2	2	-	-	7	11	1	1	-	-	9
Тема 8. Контроль як загальна функція менеджменту	11	2	2	-	-	7	10		1	-	-	9
Разом - ЗМ 1	78	12	12	-	-	54	78	4	3	-	-	71
Змістовний модуль 2. Сполучні процеси												
Тема 9. Методи менеджменту	9	2	2	-	-	5	11	1	1	-	-	9
Тема 10. Інформація, її види та роль у менеджменті	9	2	2	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 11. Комунікація та інформаційні системи у менеджменті.	8	2	1	-	-	5	10	-	1	-	-	9
Тема 12. Технологія прийняття та реалізації управлінських рішень.	8	1	2	-	-	5	10	1	-	-	-	9
Тема 13. Соціальна психологія управління	7	1	1	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 14. Керівництво, влада, лідерство	8	2	1	-	-	5	10	-	1	-	-	9
Тема 15. Управління конфліктами і стресами, організаційні зміни та ефективність менеджменту	8	2	1	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Разом ЗМ 2	57	12	10	-	-	35	69	2	3	-	-	64
Усього годин	135	24	22	-	-	89	135	6	6	-	-	123

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Менеджмент в організаціях, спрямованих на успіх. Ділова гра „Визначення форми власності підприємства та пріоритетного напрямку розвитку”, виявлення загроз та факторів успіху підприємства.	2	1
2	Еволюція управлінської думки. Визначення критеріїв успіху видатних (успішних) менеджерів на основі аналізу та дослідження розвитку та адаптація їх досвіду до нових вимог сьогодення. Ситуаційні завдання „Роль сучасного менеджера в управлінні підприємства”	2	1
3	Аналіз трудових процесів та функціональних обов'язків менеджерів з допомогою фотографії робочого часу. Розробка рекомендацій менеджера з удосконалення витрат часу та інших ресурсів підприємства. З урахуванням внутрішніх та зовнішнього факторів середовища підприємства .	2	-
4	Логічні обґрунтування та методи розробки управлінських рішень. Оцінка застосування евристичних методів щодо їх використання на вищих рівнях управління. Аналіз переваг та недоліків відповідних методів. Розв'язування задач.	2	-
5	Кількісні методи прийняття управлінських рішень. Оцінка застосування кількісних методів щодо застосування їх при ефективному управлінні підприємством. Форми використання, а також виявлення їх недоліків та переваг. Розв'язування задач.	2	1
6	Розробка дерева цілей загального характеру для успішної діяльності підприємства. Визначення, групування цілей за змістом і за терміном виконання та їх обґрунтування. Ситуаційна задача.	2	-

7	Мотивування як загальна функція менеджменту. Застосування комбінованої системи оплати праці як мотиваційний фактор. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і заохочень працівника у процесі мотивації. Вивчення та аналіз теорій і моделей процесів мотивування. Розв'язування ситуаційно-аналітичних задач	2	1
8	Погодинна система оплати праці з відрядним приробітком. Вивчення та аналіз теорій і моделей процесів мотивування. Оцінка застосування методів задоволення потреб різних рівнів. Оцінка рівня дотримання принципів взаємовідносин керівників і персоналу. Розв'язування ситуаційно-аналітичних задач.	2	-
9	Розробка організаційної структури управління підприємства. Вивчення та аналіз організаційних структур управління. Аналіз організаційної структури управління за допомогою органіграм. Оптимізація виробничо-управлінської структури підприємства. Оцінка рівня використання переваг централізації та децентралізації.	2	1
10	Контролювання як загальна функція менеджменту. Види контролю. Прийняття управлінських рішень на основі визначення та контролю показників конкурентоспроможності продукції. Розробка управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Оцінка результатів пошуку управлінських рішень.	2	1
11	Стилі керівництва, лідерство. Управління конфліктами і стресами в колективі. Ділова гра з оцінки та управління конфліктами і стресовими ситуаціями в колективах „Страйк”.	2	-
	Разом	22	6

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до аудиторних занять (0,5 год./1 год. занять) – 23 год.;

- підготовка до контрольних заходів (6 год. на 1 кредит ЄКТС) – 24 год.

- опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не розглядаються під час аудиторних занять – 42/89 год.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Тема заняття	К-ть годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1.			
Елементи організації та процесу управління			
1.	Тема 2. Опрацювання теоретичних засад сутності категорій „управління” та „менеджмент”. Вивчення законів, закономірностей та принципів менеджменту. Відпрацювання навичок експертна експрес-оцінка сучасних ситуацій.	4	8
2.	Тема 2. Ознайомлення із передумовами виникнення науки управління до початку ХХ століття. Визначення сучасних теорій розвитку менеджменту у світі. Вивчення та оцінка дотримання принципів управління Анрі Файоля на підприємстві. Вклад українських вчених у розвиток управлінської науки. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.	6	9
3.	Тема 3. Визначити ознаки організації та дати їм характеристику. Вивчити загальні риси організацій та навести їх аналіз. Навести модель організації як відкритої системи, проаналізувати параметри „входу”, процес перетворення і параметри „виходу”. Навести аналіз факторів внутрішнього середовища організації та взаємозв’язок між ними. Зробити порівняльний аналіз впливу факторів зовнішнього середовища організації. Розробити графічну залежність життєвого циклу організації від сфери її діяльності. Зробити порівняльний аналіз типів організацій в Україні.	6	9
4.	Тема 4. Визначити динамічний взаємозв’язок між конкретними і загальними функціями. Розробити механізм реалізації	8	9

№ з/п	Тема заняття	К-ть годин	
		денна форма	заочна форма
	конкретних функцій менеджменту через використання загальних функцій. Розв'язування кросвордів. Підготовка до вирішування конкретних ситуацій.		
5.	Тема 5. Розробити основні етапи процесу планування. Порядок розробки і визначення місії організації та основних цілей діяльності. Побудувати „дерево цілей” на прикладі конкретної організації. Підготовка до проведення ділової гри та вирішення ситуаційних задач.	8	9
6.	Тема 6. Вивчити підходи щодо формування структури організації, які забезпечують реалізацію її стратегії. Вивчити порядок побудови організаційних структур управління за допомогою органограм. Показати відмінності організаційних структур від механічних. Визначити відносні переваги централізованих і децентралізованих структур. Виконати оптимізацію виробничо-управлінської структури на прикладі конкретного підприємства. Підготовка до вирішення ситуаційних задач.	8	9
7.	Тема 7. Визначення ролі людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Виконати аналіз різних теорій мотивації. Підготовка до вирішення ситуаційних задач. Підготовка до проведення ділової гри.	7	9
8.	Ознайомитись із місцем контролю в системі управління. Вивчити основні нормативні документи, що регламентують стандарти різних видів продукції, робіт та послуг. Ознайомитись із системою ІСО - 9000. Вирішення ситуаційних задач. Розробити основні етапи процесу регулювання.	7	9
Змістовний модуль 2. Сполучні процеси			
9.	Навести схему впливу керуючої системи управління на керовану за допомогою методів менеджменту. Визначити роль	5	9

№ з/п	Тема заняття	К-ть годин	
		денна форма	заочна форма
	економічних методів менеджменту у системі управління. Адміністративні методи менеджменту, їх роль та місце у загальній схемі управління. Визначити механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту.		
10.	Навести приклади використання різних видів інформації та документації при: а) плануванні діяльності; б) організації взаємодії; в) організації контролю; г) регулювання та координації діяльності організації.	5	9
11.	Наведіть приклади обміну інформацією між адміністрацією і виробничими підрозділами підприємства та на прикладі НУВГП, інституту економіки менеджменту і права. Визначте методи, за допомогою яких керівники можуть підвищити ефективність обміну інформацією в організації.	5	9
12.	Визначте вплив факторів часу і поведінки на прийняття рішень. Навести відмінності в рішеннях, що приймаються за умов визначеності, ризику і невизначеності. Навести етапи процесу побудови моделі прийняття рішень. Описати моделі науки управління. Порівняння кількісних та якісних методів прогнозування.	5	9
13.	Розглянути психологічні якості, якими повинні володіти менеджери, що є керівниками колективів з різною чисельністю працівників. Вирішення ситуаційних задач. Виконати порівняльний аналіз вимог до особистості сучасного менеджера. Зробити аналіз раціонального використання робочого часу керівника.	5	9
14.	Навести приклади основних форм влади стосовно менеджерів різних рівнів управління. Навести приклади балансу влади між керівниками і підлеглими. Основні відмінності між керівниками по теорії „Х” і теорії „У”. Визначте зміст двомірної моделі	5	9

№ з/п	Тема заняття	К-ть годин	
		денна форма	заочна форма
	лідерства. Опишіть моделі керівництва за Блейком і Моутон. Опишіть модель прийняття рішень керівником по Вруму-Йеттону.		
15.	Визначте зміст основних типів конфліктів. Опишіть чотири структурні методи вирішення конфліктів. Як можна ефективно вирішити конфліктну ситуацію в таких організаціях: прибутковій, некомерційній, новому ризикованому підприємстві? Визначити природу стресу та дати йому класифікацію. Описати організаційні зміни і обговорити їх взаємодію. Розкрити сутність економічної, організаційної та соціальної ефективності менеджменту.	5	8
	Всього:	89	123

Оформлення звіту про самостійну роботу

Підсумком самостійної роботи над вивченням дисципліни „Менеджмент” є складання письмового, або електронного звіту за темами, вказаними у п. 6.1.

Загальний обсяг звіту визначається з розрахунку 0,25 сторінки на 1 год. самостійної роботи. Звіт включає план, вступ, основну частину, висновки, список використаної літератури та додатки.

Звіт оформляється на стандартному папері А-4 (210×297) з одного боку. Поля: верхнє, нижнє та ліве - 20мм, праве - 10мм. Звіт може бути рукописним або друкованим і виконується українською мовою.

Захист звіту про самостійну роботу відбувається у терміни, спільно обумовлені студентом і викладачем.

7. Методи навчання

В процесі вивчення лекційних та практичних занять використовуються такі методи активного навчання:

- диспути та дискусії;
- тематичні тести;
- ділові ігри;
- обговорення;
- розв'язування задач.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів проводиться у електронній та письмовій формі. Контрольні завдання за змістовими модулями містять тестові питання (тести є трьох рівнів складності, одна правильна відповідь, дві та більше з п'яти запропонованих також варто зазначити, що третій рівень складності може містити задачу).

Контроль самостійної роботи проводиться:

з лекційного матеріалу – шляхом усного опитування студентів;

з практичних занять – з допомогою перевірки виконаних завдань.

Підсумковий контроль знань відбувається на екзамені у електронній або письмовій формі у вигляді комплексних контрольних робіт (ККР), які містять 25 тестів (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих), одне теоретичне запитання і 2 задачі.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів *поточної роботи* (завдань, що виконуються на практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1) розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у

Модуль: поточного тестування													Модуль:3	Сума		
Змістовий модуль №1													Підсумковий тест		а	
Змістовий модуль №2														40		100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		T15	
3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	40	100
30						30						40	100			

розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо); 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Сума балів за всі форми початкової діяльності	Шкала оцінювання	
	Для іспиту	
90-100	відмінно	
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

10. Методичне забезпечення дисципліни

Методичне забезпечення навчальної дисципліни „Менеджмент” містить такі складові:

- опорний конспект лекцій на паперовому носії;
- опорний конспект лекцій на електронному носії;
- методичні вказівки для практичних занять з курсу „Менеджмент” студентами спеціальності „Економіка підприємства” денної та заочної

форм навчання / Стасюк Б.Б. - Рівне: УДУВГП, 2015. - 31с. (Цифровий репозиторій НУВГП) <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/5583>

- друкований роздатковий матеріал;
- конспект дисципліни „Менеджмент” для студентів спеціальності „Економіка, торгівля та біржова діяльність”, „Фінанси, гроші і кредит” і „Облік і оподаткування”, „ Економічна кібернетика”.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Бившева, Лада Олексіївна. Менеджмент : практикум / Л. О. Бившева, О. О. Контратенко, Є. В. Мироненко ; М-во освіти і науки України, Донбас. держ. машинобуд. акад. (ДДМА). — Краматорськ : ДДМА, 2018. — 61 с.

2. Менеджмент: графічна і таблична візуалізація : навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін та ін.]; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т ”Львів. політехніка”. — 3-тє вид., випр. та допов. — Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. — 206 с. : іл., табл. — Бібліогр.: с. 184-185

3. Менеджмент: практикум: навчальний посібник / В.П.Окорський, О.В.Пахаренко, Б.Б.Стасюк. Рівне: НУВГП, 2017.- 175с.

4. Муромець, Наталія Євгенівна. Менеджмент : навч. посіб. / Муромець Н. Є., Миросниченко Ю. В., Корсаков Д. О. ; М-во освіти і науки України, Харків. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. — Харків : Мезина В. В., 2017. 322 с.

5. Основи менеджменту: практикум:навч. посіб./за ред. В. П. Окорського. - Рівне:НУВГП,2010. -497 с

Допоміжна література:

1. Бардась, Артем Володимирович. Менеджмент : [навч. посіб. для студентів ВНЗ] / А. В. Бардась, М. В. Бойченко, А. В. Дудник ; М-во освіти і науки України, Держ. ВНЗ ”Нац. гірн. ун-т”. — Дніпропетровськ: Герда, 2014. — 343 с.

2. Василенко В.О., Шостка В.І., Клейменов О.М. Ситуаційний менеджмент:Навч. посіб.-2-е вид., випр. та доп.-Київ:ЦНЛ, 2005. - 372с.

3. Мостовенко, Наталія Анатоліївна. Кредитний менеджмент : навч. посіб. / Мостовенко Н. А., Коробчук Т. І. ; М-во освіти і науки України, Луц. нац. техн. ун-т. — Луцьк : Волиньполіграф, 2016. — 279 с.

4. Островська, Галина Йосипівна. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. Й. Островська ; [ред. М. Більчук]. — Тернопіль : Підруч. і посіб., 2017. — 507 с. : табл. — Бібліогр.: с. 493-498.

5. Пекар, Валерій Олександрович. Різноманітний менеджмент : еволюція мислення, лідерства та керування / Валерій Пекар. — Київ : Довженко букс, 2017. — 190.

6. Стасюк Б.Б. Особливості управління та еколого-економічного оцінювання водогосподарських проєктів в умовах ринкової економіки. Водний менеджмент в Україні: проблеми та інновації розвитку: колективна монографія. Рівне, 2018. С. 201-264.

7. Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс]: підручник / [А. М. Поддєрьогін, Н. Д. Бабяк М. Д. Білик та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. — 2-ге вид., перероб. — Київ : КНЕУ, 2017. — 534, [2] с

12. Інформаційні ресурси

1. Адміністративно-управлінський Інтернет-портал. — Режим доступу : www.aup.ru.

2. Дерлоу, Дес. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: Пер. з англ. К. Все увито, Наукова думка, 2010.-242с.

3. Дзяна С. Р. Дзяний Р. Б. Теоретичні засади управління змінами в сучасних умовах. Ефективність державного управління. 2013. Вип. 34. С. 31–40. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/efdu_2013_34_5.pdf.

4. Журнал «Менеджмент» — Режим доступу : <http://menagement.knutd.edu.ua/archiv/>

5. Журнал «Товари і ринки». — Режим доступу : <http://www.knteu.kiev.ua/tovar.php>

6. Інтернет-портал для управлінців - Режим доступу: <http://www.management.com.ua/finance/>

7. Сучасний менеджмент у питаннях і відповідях. Навч. посібн. За ред. Балашова А.М., Мошека Г.Є. К. Алерта. 2018. 620с.